

Menininkai apie Bibliją ir šventumą

- ✓ Svarbiausi jums Šv. Rašto personažai, scenos. Kodėl?
- ✓ Ar esate sutikę (usi) šventų žmonių savo gyvenime? Ar šventėjimas įmanomas jums?

V. Vildžiūnas sako: Tai vis dėlto yra Kristus, kuris atėjęs pasisveikino: „Ramybė jums“. Tai man esminis dalykas. Nes per savo gyvenimo krizės laikotarpį baisiausia, ką patyriau, buvo ramybės praradimas. Ir tik per Šventąjį Raštą vėl sugrįžo toji ramybė. Kaip ir „Tėve mūsų“, kur kiekvienas žodis yra kartu ir paprastas, ir neišsemiamai gilus, taip ir Kristaus „Ramybė jums“ yra kaip didžiausias stebuklas. Ir jeigu priimdamas Kristų jauti Jį tai sakant tau ir dabar, yra didelis džiaugsmas.

Net sunku ką ir išsirinkti iš Šventojo Rašto. Pavyzdžiui, mane Jobo drama labai veikia - net darbą tokį esu padaręs. Savitai tokią dramą koku nors laipsniu išgyvena turbūt kiekvienas žmogus. Ir tai atskleidžia išbandymo prasmę bei teikia jėgų priimti tai, kas sunkaus mums nutinka.

Dar man labai svarbi Nojaus istorija. Ta laivo statyba - tai irgi simboliškai kalba apie kiekvieno žmogaus laivo statymą ir plaukimą per tvaną. Kiekvienas žmogus jaučia tuštumos baimę ir grėsmę. Tik šiuolaikinis žmogus sugeba apie tai negalvoti - kas nepatogu atmeta, tarsi to ir nebūtų. Bet iš tikrųjų tai niekur neišnyksta, ir tą savo laivą - reikia jį statyti. Tai paradoksalu ir protu sunkiai suvokiama, bet siejasi su esmine galutinio tikslo siekimo prasme. Ir kai peržvelgiu visą savo gyvenimo patirtį, visus savo darbus, matau, kad mažas tas laivelis tereikalingas, nes labai nedaug ką turiu jį susikrauti - daugybė dalykų visiškai neverti imti į tą laivelį.

Ar esate sutikę šventų žmonių savo gyvenime? Ar šventėjimas įmanomas jums?

Esu sutikęs šventų žmonių - visi mylintys yra šventi. Šventėjimas yra žmogaus gyvenimo esmė. Jeigu esi apsisprendęs gėriui, tai esi apsisprendęs ir tobulėti, taigi sykiu ir šventėti. Jeigu vis atkrenta tai, kas bloga, kas pikta, jeigu vis daugiau vietos užima tai, kas yra gėris, meilė, tai ir šventėjama.

Vladas Vildžiūnas, skulptorius

Salvinija Ciedrimienė sako: Svarbiausias man, aišku, yra Kristus, Jo gimimo, kančios ir prisikėlimo istorija. Kai kiekvieną dieną einu į bažnyčią, tai ir gyvenu tuo Bažnyčios skaitinių laiku - susitinku su tuo, kas tai dienai skirta. Liturginis laikas - kelias, jo lėtumas, paklusimas jam - man gražus.

Žinoma, kai audžiau „Kryžiaus kelią“, tai ši ir jai artimos temos man buvo svarbiausios. Dabar audžiu „Prisikėlimą“, tai vis pagalvoju, kad tik pavyktų taip gyventi, jog tikrai sulaukčiau prisikėlimo.

Ar esate sutikusi šventų žmonių savo gyvenime? Ar šventėjimas įmanomas jums?

Nežinau, ar tie žmonės buvo, yra šventi, bet esu sutikusi daug nuostabių žmonių, kurie priversdavo susimąstyti, ar aš sugebėčiau būti tokia gera, ar moku taip tikėti, mylėti ir taip kaip jie elgtis?.. Tokiais momentais, prisipažinsiu, pajuntu savo silpnumą ir menkumą, pagalvoju, kad Dievas man siunčia gyvenimo pavyzdį.

Manau, kad reikia nuolat budėti ir kovoti su savo silpnybėmis, nebijoti pripažinti savo klaidų bei silpnumo. Norėčiau būti geras vaikas, kuris yra nuoširdus, užsimiršęs nepasipučia, nepasiduoda godumui ir pavydai, viską daro su meile ir su nuoširdžiu užsidegimu, bet svarbiausia - moka mylėti ir užjausti, visiškai pasitikėti Dievu ir už viską Jam dėkoti.

Ar pati šventėju?.. Jei atvirai, tai nuolat jaučiu savo bejėgystę ir mažumą. Kaip sakiau, man labai svarbu kasdien dalyvauti Mišiose, nes po jų jaučiu, kad man gera, ramu, ir taip įgaunu tvirtumo. Juk mes kaip tie vaikai - eini, klumpi, vėl keliesi. Manau, jog visi turime rūpintis, kad daugiau šilumos būtų, artumo, na, to tikresnio gyvenimo, nes esame pašaukti šventėti.

Salvinija Ciedrimienė, tekstilininkė – dailininkė

Valentinas Masalskis sako: Mane domina Jobo drama, norėčiau ją pastatyti. Tai - žmogaus skundas, iššūkis Dievui, klausimas „kodėl?“. Kodėl mane baudi, kodėl aš gyvenu, kodėl mes gyvename - didelis „kodėl?“. Jobas nori įminti mįslę, kodėl Dievas sukūrė pasaulį tokį, kuriame blogis gyvuoja šalia gėrio, kodėl Jis pakantus vykstantiems karams. Tai vis klausimai Dievui. Bet Jis, man atrodo, pas Jobą ateina ne per tuos konkrečius žodžius, kurie parašyti Biblijoje, bet greičiau per pojūčius, nenusakomus, - jie stipriai juntami ir aiškūs, bet garsiai jų neįmanoma išreikšti. Toks, manau, buvo Dievo atsakymas Jobui, o šis, pajutęs Jo paslaptį, galybę, kitą matmenį pačiose savo gelmėse, nurimo. Beje, Jobas kreipiasi į Dievą ne kaip Nietzsche - jis klausia taip nusižemindamas, su tokiu skausmu... Ši knyga man labai artima, suprantama, aiški ir pati stipriausia.

Prisimenu, kai buvau jaunas, man teko garbė kokias penkias šešias valandas pakalbėti su amžiną atilsį Karoliu Dineika, kurį Smetonos laikais vadino netikinčiu, nes mažai eidavo į bažnyčią, o komunistiniais baidė, nes per daug tiki Dievą. Aš paklausiau jo, kaip paaiškinti stebuklą, kad Kristus keliomis žuvimis ir duona pamaitino minią. Karolis Dineika atsakė, kad jam visai nesvarbu, kaip Jis pamaitino (man jau visai įdomu pasidarė, buvau skaitęs Kierkegaard'ą, teigusį, kad tikėjimo nereikia įrodinėti, reikia tikėti). Karolis tęsė, kad stebuklas yra tai, kad Jis pamaitino, o kaip - net nežinoma. „Nežinau, gal kitaip, o gal ir taip buvo. Paskui Kristų eidavo tūkstančiai žmonių, eidavo vargšai ir turtingesni, eidavo savaitėmis, mėnesiais. Turtingesni nešdavosi su savimi maisto, vargšai - ne. Kai Jis pasakė imkite ir valgykite, tai gal turtingas atsidarė savo krepšelį ir davė vargšui, o vargšas pasidalino su dar neturtingesnių - taip visi ir pavalgė. Tarp jų radosi meilės aura ir dėl to tūkstančiai galėjo pavalgėti. Tai ir yra stebuklas“. Kai aš tai papasakojau Česlovui Kavaliauskui, jis nusistebėjo: „Ką, Dineika šitaip pasakė? Šitiek teologinių knygų perskaičiau, bet taip paprastai parašyta niekur neradau“. Va, čia man ir yra visas grožis.

Ar esate sutikęs šventų žmonių savo gyvenime? Ar šventėjimas įmanomas jums pačiam?

Taip, šventų žmonių gyvenime sutikau daug. Labai dažnai pavežu pakeleivingus žmones. Vežu kartą moteriškę, ji kalba, o aš juntū, kad jos balsas, intonacijos šventos. Tai neatsiranda iš niekur. Pradėjau klausinėti ir iš tikrųjų - beveik kiekvieną dieną ji dešimt kilometrų eina į bažnytelę, meldžiasi, paskui grįžta, irgi pėsčia, jei niekas nepaveža. Aš dažnai gyvenu fantazijos pasaulyje, galvoju, ką sutiktas žmogus parėjęs darys, kaip jis valgys, žiūrės pro langą - ir toliau gyvenu su juo, mūsų susitikimas nepasibaigia. Tą moteriškę taip pat įsivaizdavau besimeldžiančią, vištas lesinančią. Ir man buvo ramu.

Taip, Lietuvoje sutikau daug šviesių žmonių. Keletą pavardžių jau ir minėjau. Dar turiu daug mirusių draugų - tai knygos, jų autoriai. Kartais perskaitęs kokią naują knygą apsidžiaugiu, kad sutikau dar vieną draugą ir bendrauju su juo, nesvarbu, kokiam laike ar kontinente jis gyventų. Tada nebėra laiko, nebėra atstumo, kai supranti, kad jie yra su tavim, kad buvo, yra ir bus. Ir tu esi, buvai ir būsi... Man tai atrodo labai paprasta: aš ir tu nemirštam, nes esame visumos dalis.

Antra vertus, nežinau, kas yra šventumas, ir nesinori jo supaprastinti. Jeigu šiandien šv. Paulių arba Mariją Magdalėną ir laikom šventaisiais, tai turim suvokti ir kokią nuopuolį jie patyrė. Gal mes patys šventumą labai paaukštiname, keliame jį virš žmogaus. O šventumas greičiausiai yra darbas, juodas darbas su pačiu savimi. Nuolatinė pastanga neužgauti tave supančio pasaulio.

Valentinai Masalskis, teatro ir kino aktorius

Jurga Ivanauskaitė sako: Kažkaip keblu Šv. Rašte aprašytuosius vadinti „personažais“. Ir turbūt kvailokai skambėtų, jei sakyčiau, kad svarbiausias „personažas“ man yra Kristus. Įvairiais gyvenimo tarpsniais svarbiausias atrodo vis kitas: kartais - Jonas Krikštytojas, „dykumoje šaukiančiojo balsas“, kartais - apaštalas Jonas (gal dėl sukrečiančio Apreiškimo teksto), kartais - Marija Magdaliėtė. Tas pats ir su pamėgtomis Šv. Rašto scenomis - įvairiomis gyvenimo situacijomis vis kita suteikia įkvėpimo, stiprybės, paguodos. Visada iki ašarų jaudina Kalno pamokslas, arba palaiminimai dvasingiesiems vargdieniams, liūdintiems, romiesiems, gailėtingiesiems, tyraširdžiams, persekiojamiems dėl teisybės... Svarbus yra skyrius apie gundymus dykumoje. Ėjimas vandeniui. Prekiautojų išvaikymas iš Jeruzalės šventyklos. Malda Getsemanės sode. Prisikėlimas ir įvykiai po jo (pasirodymas Marijai Magdalietai, mokiniams ir netikinčiam Tomui). Nors, kai pradedu vardinti, atrodo, kad galėčiau tęsti ir tęsti...

Ar esate sutikusi šventų žmonių savo gyvenime? Ar šventėjimas įmanomas jums pačiai?

Šventumą suprantu visų pirma kaip savęs atsisakymą vardan kitų žmonių arba Dievo (pastarieji du dalykai iš esmės turbūt reiškia tą patį). Todėl viena iš didžiausių visų laikų šventųjų man atrodo Motina Teresė. Neseniai teko skaityti vieno žymaus lietuvių rašytojo teiginį, kad šventųjų kankinių gyvenimas šiuolaikiniam žmogui negali būti įkvepiantis pavyzdys, mat visi jie „gyvenime nieko nepasiekė, nieko neturėjo, o galiausiai dar buvo žiauriai nukankinti“. Ta proga prisiminiau pokalbį su pažįstamu tibetiečiu, kuris, parodęs į keliuku einantį seną, skurdžiai apsirėdžiusį ir niekuo neišsiskiriantį vienuolį, pasakė: „Tai yra šventas žmogus“. Kai pasidomėjau, kurgi glūdi jo šventumas, tikėjau išgirsti ką nors stulbinančio apie magiškas ir mistines to žmogaus galias, tačiau man buvo papasakota visai kitokia istorija. „Žinai, - pasakė mano bičiulis, - kartą mačiau šį senuką, sėdintį prie upelio su paliegusiu šunimi ant kelių. Šuns akys buvo užpūliavusios ir pilnos kirmėlių. Vienuolis, nenorėdamas gyvuliui sukelti papildomo skausmo, kirmėles stengėsi išvalyti ne sugrubusiais pirštais, bet liežuviu. Tada aš ir supratau, kad jis - šventasis“. Tibetietišškai „šventas“ yra drubtob, o išvertus tai reiškia „prasiskverbęs į Esmę“. Esmė šiame kontekste yra ir tikrasis realybės suvokimas, ir Dievas, ir turbūt dar labai daug kas. Taip, esu sutikusi (mano supratimu) šventų žmonių ir Himalajuose, ir Lietuvoje. Nenorėčiau čia jų vardinti, tik pastebėjau jiems visiems bendrus bruožus: kuklumą, paprastumą ir, žinoma, skaidrų gyvenimo džiaugsmą.

Jurga Ivanauskaitė, rašytoja

Parengta pagal „Einu“
Katalikų pasaulis 2001